

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Proponitur argumentum Marinarii ex Academismo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

Decalogum ultra rationem naturalem ubique, & semper parem, tam bene notum fuisse Israëlitis, atque nobis, atque auctore Deo utrisque intinatum, Quoad posteriorem nota, idololatriam esse multò deteriorem, quam cultum Mahometis, & turpitudinem illius esse multò notiorē, quam turpitudinem hujus, & insuper nullam idololatriæ speciem habuisset or sectatores, quot à principio in hunc usque diem numerat Mahometismus. Judica similiter, si placet, de dicentibus probabile esse, nil peccasse crucifixores Christi, nil peccaturos asseclas Antichristi, atque adverte, differentiam temporis est, vel fuit materialiter se habere in materia doctrinali, nec fieri posse, ut fuerit probabile, non peccatum sic, vel sic agentem, & non sit probabile sub eadem hypothēsi, non peccasse eum, qui sic, vel sic egit. Censura autem, quam tuleris, comprehendet Sinnichium tenentem pertinaciter, & docentem ex professo, hæresim Scribarum, & Phariseorum, ex qua arguit, & impiam idololatriarum stultitiam fuisse opiniones probabiles probabilitate, de qua disputatur inter Theologos.

ART. LXV. Adde circa eadem argumenta, si quid ea probarent, & siquidem præcindatur, uti præcinit Sinnichius, à certitudine, quæ re ipsa aderat in contrarium, probare plus etiam, quam intenditur, & probare contra sententiam auctoris ipsorum. Quia probaret, opinionem non solum utcumque probabilem, sed etiam probabiliorem, & probabilissimam, simulque existimata tutiorem non excusare à peccato. Scribæ namque, & Pharisei, non unus, vel alter, aut pauci aliqui, sed omnes unanimi consensu erant auctores, & suffragatores traditionis reprobatae à Christo, atque docebant, laudabilius, ac tutius esse operari juxta illam. Idem facile conicies proportionaliter circa crucifixionem Christi, & adorationem Antichristi, & facilius multò circa idololatriam, necnon circa prosecutionem vitiorum contra Decalogum.

ART. LXVI. Adde rursus absque ulla Sinnichium necessitate circumvisse remotissima, & tempora, & loca, ut inveniret suas illas reconditas opiniones probabiles. Habebat enim sub oculis in proximis circumquaque provinciis quamplurimas, quales quærebantur opiniones probabilitatis tam solidæ, tam firmæ, ut consiliter posset cum contradicente sibi certitudine infallibili, tum fidei divinæ, tum rationis evidentis. Aderant nimirum in Germania, Anglia, Hollandia, aliisque finitimis provinciis Christus in Eucharistia concubitus, concubitus sacre imaginis, sponsæ Christi ex alceretis raptae ad concubinatam matrimonii nomine cohonestatum, bona opera exclusa à cooperatione salutis æternæ exlex arbitrium humanum, quia expertis libertatis, ac indifferentiæ, aliæque similes fœditates assensu, & usu receptæ ex unanimi consensu omnium inibi Pseudoepiscoporum, Doctorum, seu Ministrorum, Magistratuum, Principum, populorum. Aderant hæc propè in januis. Quid igitur opus fuit recurrere ad remotiora, & obscuriora?

ART. LXVII. Adde postremò universaliter, ut tandem aliquando discedam à Sinnichio, conatus illius omnes, qui tam multipliciter comperti sunt inane, ac dissoluti adversus nostram, & communem sententiam, valere nihilominus adversus ipsum Sinnichium, qui sua argumenta putat conclusentia, & ineluctabilia contra usum licitum opinionis probabilis, & etiam probabilioris, ac probabilissimæ, ut retulimus supra, & tamen docet licere uti opinione

practicè probabili eo quoque comprehendit articulo, qui inter perspicaciores patronos hujus doctrinæ censetur communiter. ceteris omnibus difficultatibus nempe licere cuique uti opinione practicè probabilis, adversus propriam in contrarium opinionem speculativam. En verba Sinnichii in eodem illo opere de Saule Excege, lib. 1. c. 67. §. 260. Neque enim per conditionis censei debent Summi Pontifices, quoniam homines, quibus subinde licitum est in praxi proferre hanc speculativè reputant veriorē, et etiam opinari ad hoc, ut possint ab homine, qui et tempore in tot, & tam eo commemoravimus adversus opinionem in quo re, & adversus qualemlibet usum opinionem in quantumcumque probabilem: Et tamen profertur, ut quæ retuli, dissensens de casu, in quo tutius videtur erat omittere, quam agere. Tu vide, si placeat. Mihi enim placet non distinguere diutius cum Sinnichio.

Proponitur argumentum Marinarii Academicismi.

ART. LXVIII. **R**. P. Fr. Antoninus Marinarius opusculo de opin. prob. cap. 1. prosequitur fulminantè hoc argumentum cum aliqua circuitione, qua rationem inferendi reddit quantum impeditiorem. Totum argumentum docet ex Augustino describente, ac refellente plures Academicos, quem Marinarius non vidit, sed ex quo ipse facit, mem. 7. S. Doctoris testimonio. P. benedicto à Jesu Christo, quem nondum mihi videtur licuit. Agit autem Augustinus de Academicis, & ex professo tribus libris adversus ipsos, quibentur in tomo ejus primo, & brevius, lib. 1. de doctr. cap. 18. in Enchir. ad Laur. cap. 20. lib. 1. de civ. cap. 12. epist. 213. & alibi. Academici novi, nam de veteribus hic non agitur, inveniende veritatis desperationem, in quam inciderant, auditoribus agebant, rati impossibilem esse assequutionem illam eo quod veritas, ut refert Augustinus, lib. 1. de Acad. cap. 5. Sive propter nature tenebras, quas, in propter similitudinem rerum, vel obtrata, vel confusitaret. Consequenter censere, sapientem, inmeretur à periculo errandi, nil tanquam verum amplecti unquam debere, sed suspensio iudicio omnia dubitandum absque assensu circumspecte, eis injuria magna conflata est, ut ait ibidem Augustinus. Probatur enim esse consequens, ut nil ageret, qui approbaret. Unde dormientem semper, & officiorum vacuum desertorem sapientem suum Academicus deservire videtur, quem nil approbare censebant: Nunc illud quodam probabili, quod etiam verisimile nominatum, modo cessare sapientem ab officio asserbant, cum videtur, quid sequeretur. Doctrina igitur de suspensio de omnia assensu, nilque approbando, & simul à probabili, seu verisimili ad agendum sufficienti auctoribus suis Academicis, Academicismus necesse patitur, atque ex eo rale instituitur contra notamentum.

ART. LXIX. Doctrina de usu licito opinionis cuiusvis practicè probabilis coincidit cum Academicismo, estque verus, ac purus Academicismus. Academicismus autem pandit aditum ad Augustinum omne, & omne nefas reddit licitum, ac honestum estque vorago omnium vitiorum. Ergo de doctrina de usu licito opinionis cuiusvis practicè probabilis

probabilis hoc ipsum præster; ac proinde est falsa, & modis omnibus detestanda. Identitas probabilis-
ni, ut ita dicam, cum Academicismo, quæ est major
propositio, ex eo videtur manifesta, quia uterque
dignit, ac regular operationes humanas per proba-
bile, itaut probabilis dicant operantem cum proba-
bilitate, eo ipso operati prudenter, nec esse undè
pote reprehendatur, aut puniatur, certè ego ita do-
cui in mea quaestione, & Academici docerent usque
ad eo operari sapienter operantem cum probabilita-
te, ut non aliter sapiens quisquam esse posset, quam
operando juxta probabilitatem, & sequendo proba-
bile, ut apparet ex verbis relatis Augustini, & appa-
ret clarius ex mox referendis. Quod autem apud
Academicos omnes universim operationes humanæ
sapienter exercitæ, sola probabilitate nitentur, apud
probabilis verò catholicos non nisi aliqua, nem-
pe illa sola quæcumque honestas, & inhonestas est con-
tinetur; est discrimen inter utroque purè materia-
le, & per accidens, quatenus materia subiacens
probabilitati latius patebat apud Academicos,
quam patet apud nos, quam constat esse differen-
tiam ex parte solius materiae, atque adeò purè mate-
rialem, & per accidens. Quod enim ad formale at-
tinet, utriusque unanimiter videtur, unumquemque
sapienter, ac prudenter, atque adeò laudabiliter &
honestè amplecti quidquid probabile sibi videtur,
quod si sit, an sapè, an rarò, an quandoocunque
accidit, an aliquando tantum, probabile ipsum
occurrit.

ART. LXX. Jam Academicum pandere aditum
ad omne flagitium, atque omnia promiscuè licere
atque nulla exceptione, ac limitatione, si admitta-
tur Academicorum doctrina, quæ erat propo-
siti minor; Augustinus tam luculenter, tam effica-
cer docet, ut nil locupletius, nil nervosius profe-
quutus unquam sit, lib. præsertim 3. contra Acade-
micos, ex quo pauca hæc considerare suffecerit c. 15.
Ipsa, transiens ab speculativa ad moralem, & præ-
sertim Academicis dogmatis considerationem, de-
ponit primum universaliter turpissimam morum
acceptationem, quam invehit ea doctrina. Hinc
jam alterum ista verba vigilantior, ipsa facta hominum,
etiam considerare cæpi: Tum verò tam multa mihi, &
tam capitalia in istos venerunt in mentem, ut jam non ri-
derem (ut facit arguens speculativè) sed partim sto-
machar, partim dolerem homines doctissimos, & acu-
tissimos in tanta scelera sententiarum, & flagitia devolu-
tu. Proponit deinde cap. 16. sub initium juvenem
adulterem, eundemque nihilominus impunibi-
lem, ut reprehensibilem juxta eam Doctrinam: Quid
sæpe aliquis adolescentium, cum hos audierit dicentes:
Tunc est errare, & idèò nulli rei consentire debemus; sed
tamen cum agit quisque, quod ei videtur probabile, nec
pœnit, nec errat (quæ est ipsissima nostra sententia.)
Quid tantum meminere, quidquid occurrit vel animo,
vel sensibus, non vero esse approbandum. Id igitur au-
tem adolescentem insidiatur pudicitia uxoris aliena: Te-
ne consulo M. Tulli, de Adolescentium moribus, vita-
que tractamus, cui educande, atque instituende omnes
de littera tue vigilaverunt. Quid aliud dicturus es,
quæ non tibi esse probabile, ut id faciat adolescens? At illi
probabile est. Nam si ex alieno probabili vivimus, nec tu
devisi administrare Rempublicam, quia Epicuro visum
est, non esse faciendum. Adulterabit igitur ille invenis
inveniem alienam. Quid deprehensus si fuerit, ubi re inve-
nit, & quo defendatur, quamquam etiam si inveniat,
quid dicturus est? Et postquam utit adversus Cice-

ronem, nec defendi, ac liberari juvenem posse,
sed neque reprehendi, ac condemnari debere re-
tenta scholæ Academicæ Doctrina, concludit. Sed
vos (colloquutores Alipius, Trigetius, Licentius)
mejocari arbitramini: Liber deierare per omne divinum
(cujus formulæ pœnit S. Doctorem lib. 1. retract.
cap. 1. sub finem) nescire me prorsus, quomodo iste pecca-
verit, si quisquis id egerit, quod probabile videtur, non
peccat.

ART. LXXI. Hinc progreditur immediatè ad
excludendam universalitatem peccati ab om-
ni, & quolibet utcuque enormi flagitio, & ad
astruendam honestatem omnium, & quorumlibet
vitiis juxta eam doctrinam, simulque obstruit
unicum Academicorum, & nostrum effugium o-
stendendo nullum flagitium, nullum vitium usque
adeò probabilitate destitui, ut probabile videri
non possit. Audiatur attente; Taceo de homicidiis,
parricidiis, sacrilegiis, omnibusque omnino, quæ dicis,
aut cogitari possunt flagitiis, aut facinoribus, quæ pau-
cis verbis, & quod est gravius apud sapientissimos judices
defenduntur; Nil consensit, & ideo non erravi; Quo-
modo autem non facerem, quod probabile visum est? Qui
autem non putant (ecce effugium) ista probabiliter posse
persuaderi; legant (ecce oclusum) orationem Catalina-
m, quæ patet parricidium, quo uno continentur omnia
scelera, persuasit; Quod est indicium evidentissimum
ejus parricidii ea oratione redditum probabilis. Ea
autem oratio efficacissimis maximæ apparentiæ ar-
gumentis referta videri potest apud Salustium in
Catalina. Redit ad idem Augustinus paucis inter-
jectis; Illud est capitale, illud formidolosum, illud opri-
mo cuique metuendum, quod nefas omne, si hac ratio
probabilis erit, cum probabile cuiquam visum fuerit esse
faciendum, tantum nulli quasi vero assentiat, non so-
lum sine sceleris, sed etiam sine erroris vituperatione com-
mittatur. Hoc est barathrum abominationis, in
quod iudice, & demonstratore Augustino coniecit
confusio probabilis cum honesto, quàm fateban-
tur sponte, & audacter profitebantur Academici in
omni agibili, & quam eandem amplectuntur novi
probabilitatem patroni circa agibilia honestatis
controverfæ.

*Cui nihil est certum, nihil esse probabile; Et
probabile Catholicorum toto cælo
differre à probabili Acade-
micorum.*

ART. LXXII. **R**espondeo negando majorem
de identitate doctrinæ inter
Academicos profligatos ab
Augustino, & Doctores Catholicos laceffitos à
Mariniano, & dico nil esse utrisque specialiter com-
mune præter tinnitum vocis hujus æquivocæ, proba-
bile sonantis ex longinquo ex parte Academicorum,
& pertingenti ad aures nostras per lineam obli-
quam, per quæ interjectos plurimum sæculorum, &
authorum ex referentibus referentium anfractus, ac
propterea confusæ ab arguente cum probabili sibi
familiari, magisque noto, & quod apud autores
Synchronos, non alieno ex alieno rursus relatu, sed
voce sua propria exponentes sensum suum per-
cipere distinctius potuit. Ut æquivocatio ista,
quæ est valde pinguis, manifestetur clarè, pe-
nitulque dissipetur, observandum est initio in-
gens discrimen, quod ex ipso argumenti contextu
apparet